

CLP-asetus

tukes

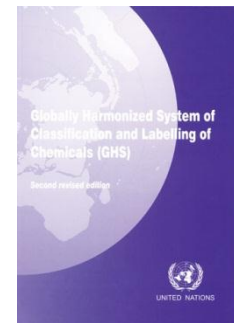
CLP

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1272/2008 **C**lassification, **L**abelling and **P**ackaging of substances and mixtures
- Kemikaalien luokitus, merkinnät ja pakkaaminen
- Voimaan 20.1.2009
  - siirtymäaikojen puitteissa sellaisenaan sovellettavaa, voimassa olevaa lainsäädäntöä
- Siirtymäaikojen jälkeen korvaa EU:n nykyiset kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskevat säädökset
  - ainedirektiivin ja seosdirektiivin

CLP - Siirtymäajat

- Aineille 1.12.2010
- Seoksille 1.6.2015
- Näihin päivämääriin asti voi noudattaa joko EU:n väistyvää lainsäädäntöä tai uutta CLP:n mukaista **luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista**
- Kuitenkin käyttöturvallisuustiedotteeseen jätettävä **luokitus** myös EU:n väistyvän lainsäädännön mukaan 1.6.2015 asti
- Markkinoilla saa olla väistyvän tavan mukaan **merkittyjä ja pakattuja** aineita 1.12.2012 asti sekä seoksia 1.6.2017 asti, jos
  - pakattu ennen siirtymäaikojen umpeutumista
  - **luokiteltu** käyttöturvallisuustiedotteessa myös CLP:n mukaan

CLP - Taustaa

- **CLP:llä pannaan EU:ssa täytäntöön maailmanlaajuisesti yhdenmukaistettu kemikaalien luokitus- ja merkintäjärjestelmä GHS**
- **Globally Harmonised System of classification and labelling of chemicals**
- **Hyväksytty YK:ssa**
- **Uusin versio GHS-kirjasta (GHS, Rev.3, 2009) YK:n kotisivuilla**
http://www.unece.org/trans/danger/publi/ghs/ghs_rev03/03files_e.html
- **tavoitteena käyttää samoja periaatteita koko maailmassa kemikaalien luokituksessa ja merkinnöissä**
  - kemikaaliturvallisuus paranee
  - kemikaalikauppa yli rajojen helpottuu

CLP - Sisältö

- **muodostuu**
  - GHS-järjestelmän keskeisistä osista
  - joistakin EU:n väistyvän lainsäädännön osista, joita YK:ssa ei yhdenmukaistettu
- **säädetään niistä kriteereistä, joiden perusteella kemikaali (aine tai aineiden seos) luokitellaan** vaaralliseksi
Esim.
  - syttyvä (fysikaalinen vaara)
  - välittömästi myrkyllinen (terveysvaara)
  - vesieliöille vaarallinen (ympäristövaara)
- **ohjeet kemikaalien merkinnöistä ja pakkaamisesta**

CLP – Artiklat (perusperiaatteet)

OSASTO I: YLEISET SEIKAT (*Art 1-4*)

OSASTO II: VAARALUOKITUS (*Art 5-16*)

Luku 1 Tietojen tunnistaminen ja tutkiminen

Luku 2 Vaaraa koskevan tiedon arviointi ja luokitus

OSASTO III: VAARAVIESTINTÄMERKINNÄT (*Art 17-34*)

Luku 1 Merkintöjen sisältö

Luku 2 Varoitusetiketin käyttö

OSASTO IV: PAKKAAMINEN (*Art 35*)

OSASTO V: AINEIDEN LUOKITUSTEN JA MERKINTÖJEN HARMONISOINTI (*Art 36-42*)

Luku 1 Yhdenmukaistettu luokitus- ja merkintäjärjestelmä

Yhteisön aineluettelo Liitteessä VI (Komissio)

Luku 2 Luokitus- ja merkintäluettelo (-inventaario)

Inventaario teollisuuden ilmoittamista aineiden luokituksista ja merkinnöistä (ECHA)

OSASTO VI: TOIMIVALTAISET VIRANOMAISET JA VALVONTA (*Art 43-47*)

OSASTO VII: YHTEISET JA LOPPUSÄÄNNÖKSET (*Art 48-62*)

Mukaan lukien aine- ja seosdirektiivin sekä REACH:n mukautukset **62 artiklaa**

CLP – Liitteet (yksityiskohdat)

- Liite I:** Aineiden ja seosten luokitus- ja merkinnät terveysvaaran, ympäristövaaran ja fyysikaalisten vaaraominaisuuksien perusteella (kriteerit)
- Liite II:** Erityiset merkintä- ja pakkaussäännöt tietyille aineille ja valmisteille
- Liite III:** Vaaralausekkeiden (HS) luettelo
- Liite IV:** Turvalausekkeiden (PS) luettelo
- Liite V:** Varoitusmerkit
- Liite VI:** Yhteisön vaarallisten aineiden luettelot
- Liite VII:** Muunnostaulukko, EU_{väistyyvä}-luokitukset → CLP

Ohjeet KT-tiedotteesta löytyvät REACH:stä (EY) N:o 1907/2006

CLP - aineluettelot

CLP:SSÄ 2 (3) AINELUETTELOA

1. **CLP:n mukainen aineluettelo** harmonisoiduista luokituksista ja merkinnöistä (liite VI, taulukko 3.1)
2. **Väistytävä** ainedirektiivin 67/548/ETY mukainen **aineluettelo** (liite VI, taulukko 3.2)
3. ECHA:n ylläpitämä **luokitusten ja merkintöjen luettelo**, joka sisältää
  - teollisuuden ilmoitukset vaarallisten aineiden luokituksista ja merkinnöistä
  - yhdenmukaistetut luokitukset

Aineluettelo taulukko 3.1

- **EU-tasolla yhdenmukaistetut eli harmonisoidut luokitukset ja merkinnät**
  - perimää vaurioittaville, syöpää aiheuttaville ja lisääntymiselle vaarallisille sekä hengitysteitä herkistävälle aineille
  - muille aineille tapauskohtaisen harkinnan mukaan
  - sitova (näitä luokituksia noudatettava!)
- **aineiden nimet vain englanniksi**
  - sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksista vaarallisten aineiden luettelosta (1123/2010) poimitaan suomenkieliset nimet

Aineluettelo (taulukot 3.1 ja 3.2)

- Taulukot sisältävät väistyvän aineluettelon tekniset mukautukset 29. tekniseen mukautukseen asti
- EU:ssa on hyväksytty myös 30. ja 31. tekninen mukautus, jotka koskevat n. 800 ja 600 ainetta
  - Sisällytetty CLP:n aineluetteloon
    - ⇒ CLP:n 1. tekninen mukautus (2009/790/EY)
      - ⇒ siirtymäaika 1.12.2010 asti
- Voimassa olevan aineluettelon muodostavat CLP-asetuksen liite VI ja sen 1. tekninen mukautus

ECHA:n luokitusten ja merkintöjen luettelo (inventaariorio)

- **Valmistajan tai maahantuojan ilmoitettava luokitukset ja merkinnät ECHA:n inventaarioon**
  - ”Classification and Labelling Inventory”
- **Euroopan kemikaalivirasto (ECHA) ylläpitää luettelo ja julkaisee sen verkkosivuillaan kesästä 2010 alkaen**
  - Tavoitteena: samalle aineelle EU-alueella vain yhdenlainen luokitus ja merkinnät
  - Ilmoitus ECHAlle viimeistään 3.1.2011 tai kuukauden kuluessa aineen markkinoille saattamisesta
  - Ilmoituksia otetaan vastaan keväästä 2010 lähtien
- **Luettelossa mainittu luokitus ja merkinnät juridisesti sitovia vain, jos säädösten tasolla yhdenmukaistettu**
  - CLP:n liitteessä VI

Luokitus - Lähestyminen

- **Mikäli aine sisältyy aineluetteloon (CLP:n liite VI, osa 3)**
  - käytä aineluettelossa mainittua luokitusta
- **Jos aineen luokitusta ei ole vielä selvitetty**
  - toiminnanharjoittaja selvittää itse aineen sisäiset ominaisuudet
    - ⇒ tämän perusteella tekee luokituksen ja siihen kuuluvat merkinnät ja pakkaussäännöt

Luokitus – Aineille ja Seoksille

Aineiden ominaisuudet selvitetään:

1. Olemassa olevat tutkimustiedot
2. Testaaminen

Seosten ominaisuudet selvitetään:

1. Testaus
2. Päätelysäännöt
Laimentaminen, Valmistuserien samankaltaisuus, Erittäin vaarallisten seosten väkevöittäminen, Interpolointi myrkyllisyyskategorian sisällä, Olennaisilta osiltaan samankaltaiset seokset, Aerosolit
3. Laskentakaavat ja taulukot pitoisuusrajoista

Ominaistietoja verrataan asetuksen luokituskriteereihin

- määritetään, muodostaako aine tai seos CLP:n liitteen I luokituskriteereissä tarkoitetun

Fysikaalisen vaaran

Terveysvaaran

Ympäristövaaran

Luokitus - Vaararyhmittely

Terveysvaarat

- asetus ei velvoiteta aineiden tai seosten uudelleentestaamiseen
- luokitus ja merkinnät perustuvat käytettävissä oleviin tietoihin
- seoksien CMR-ominaisuuksia ei testata luokitusta varten
- Aineosien pitoisuudet ja ominaisuudet määrittelevät seoksen luokituksen

Fysikaaliset vaarat

- aine ja seos tulee aina testata
- ellei käytettävissä riittäviä ja luotettavia tietoja

Ympäristövaarat

- asetus ei velvoiteta aineiden tai seosten uudelleentestaamiseen
- luokitus ja merkinnät perustuvat käytettävissä oleviin tietoihin

Fysikaaliset vaaraominaisuudet

- **Räjähtävyys**
- **Syttyvyys**
  - kaasut, aerosolit, nesteet, kiinteät aineet
- **Hapettavuus**
  - kaasut, nesteet, kiinteät aineet
- **Itsereaktiiviset kemikaalit**
- **Pyroforiset**
  - nesteet, kiinteät aineet
- **Itsestään kuumenevat kemikaalit**
- **Kemikaalit, jotka kehittävät veden kanssa kosketukseen joutuessaan syttyviä kaasuja**
- **Paineen alaiset kaasut**
- **Orgaaniset peroksidit**
- **Metallien syövyttävyys**

Terveysvaaraluokat

- Välitön myrkyllisyys (suun, ihon ja hengitysteiden kautta)
- Syövyttävyys iholla / Ihoärsytys
- Vakava silmävaurio / Silmä-ärsytys
- Herkistävyys (iho, hengitystiet)
- Sukusolujen perimävauriot
- Syöpävaarallisuus
- Vaarallisuus lisääntymiselle ja vaikutukset imetykseen
- Elinkohtainen myrkyllisyys (STOT)
  - Kerta-altistuminen
mukaan lukien hengitysteiden ärsytys tai narkoottiset vaikutukset
  - Toistuva altistuminen
- Aspiraatiovaara

Ympäristövaaraluokat

- **Vaarallisuus vesiympäristölle**
  - Välitön/krooninen
- **Vaarallisuus otsonikerrokselle**

Luokitus - Merkitys

- **Arvioinnin tuloksena (ominaisuuksien vertaaminen asetuksen kriteereihin) aine tai seos luokitellaan yhteen tai useampaan vaaraluokkaan ja –kategoriaan**
- **Luokituksen perusteella valitaan liitteen I taulukoista tarvittavat**
  - vaaralausekkeet
  - varoituserkit
  - huomiosana
  - ⇒ kuvaavat aineen tai seoksen vaaraominaisuutta ja vaaran vakavuutta
- **Luokitus arvioitava uudelleen, jos**
  - uutta tieteellistä tai teknistä tietoa
  - testatun seoksen koostumusta muutetaan siten, että yhden tai useamman vaarallisen aineosan pitoisuus ylittää liitteen I raja-arvot

Luokitus - muuntotaulukko (liite VII)

- EU:n väistyvän lainsäädännön mukaiset luokitukset aineille ja seoksille sekä vaarausekkeet voidaan suoraan muuttaa CLP:n mukaiseksi
- Ei aina käyttökelpoinen, käytettävä tapauskohtaisesti

OTE Table 1.1 Translation between classification in accordance with Directive 67/548/EEC and this Regulation

Classification under directive 67/548/EEC	Physical state of the substance when relevant	Classification and hazard statements assigned under this Regulation		
		Classification	Hazard statement	Note
T+; R26	Gases	Acute Tox. 2	H330	1
T+; R26	Vapours	Acute Tox. 1	H330	
T+; R26	Dust/mist	Acute Tox. 2	H330	1
T+; R27		Acute Tox. 1	H310	
T+; R28		Acute Tox. 2	H300	1

(1) **Minimiluokitus:** koskee esimerkiksi välitöntä myrkyllisyyttä; tarkistettava spesifisten tutkimustietojen (esim. LD₅₀-arvojen) perusteella

Merkinnät - Varoitusetiketti

- **Vaarallisiksi luokitellut aineet ja seokset**
  - Vaaroista tiedotetaan CLP:n mukaisilla merkinnöillä
- **Etiketissä oltavat tiedot:**
  - Tuotetunniste (nimi ja tunnistenumero aineelle, kauppanimi seokselle)
  - Seoksen luokituksen aiheuttaneiden aineiden nimet (lukuunottamatta ärsyttävät (iho, silmä), fysikaaliset ominaisuudet ja ympäristövaarat)
  - Varoitusmerkit
  - Huomiosanat
  - Vaara- ja turvalausekkeet
  - Toimittajan yhteystiedot
  - Yleiseen kulutukseen tarkoitettujen pakkausten määrätiedot
  - Täydentävät tiedot (esim. EUH-lausekkeet, aineluettelossa mainitut erityislausekkeet, PPP-direktiivin vaatimat lausekkeet)

Merkinnät - Muutokset

- **CLP:n mukaiset varoitusmerkinnät poikkeavat aiemmista**
  - varoitusetiketit on uusittava siirtymäaikojen kuluessa
- **Varoitusmerkit muuttuvat**
  - täytettävä asetuksen liitteissä I ja V olevat vaatimukset
  - painokelpoiset varoitusmerkit löytyvät YK:n verkkosivuilta <http://www.unece.org/trans/danger/publi/ghs/pictograms.html>
- **Vaara- ja turvalausekkeet (nykyiset R- ja S-lausekkeet) muuttuvat**
  - Vaaralausekkeet eli H-lausekkeet (avain liitteessä III)
  - Turvalausekkeet eli P-lausekkeet (avain liitteessä IV)
- **Kokonaan uutta huomiosanojen käyttö**
  - ”Vaara” (vakavammat vaarat)
  - ”Varoitus” (lievemmat vaarat)

Merkinnät - Lähestymistavat

- **Kun toiminnanharjoittaja selvittänyt aineen luokituksen**
  - Taulukoista poimitaan merkinnät etikettiin (CLP:n liite 1)

- **Taulukoista**

- varoituserkit
- huomiosana
- kaikki H-lausekkeet
- soveltuvin osin enintään 6 P-lauseketta

Luokitus	Kategoria 1	Kategoria 2
GHS-varoituserkit		
Huomiosana	Vaara	Varoitus
Vaaralauseke	H318: Vaurioittaa voimakkaasti silmiä	H319: Ärsyttää voimakkaasti silmiä
Turvalauseke ennaltaehkäisystä	P280	P264 P280
Turvalauseke pelastustoimenpiteistä	P305 + P351 + P338 P310	P305 + P351 + P338 P337 + P313

- **Huom! CLP:ssä ensisijaisuusperiaatteet**
  - varoituserkeille
  - huomiosanalle
  - turvalausekkeille

Merkinnät – Olennaiset osat

Varoitusmerkki

esim.

Huomiosana

Vaara / Varoitus

Vaaralausekkeet (H-lausekkeet, entiset R-lausekkeet)

H200-H290: **Fysikaaliset ominaisuudet** esim. H226 Syttyvä neste ja höyry

H300-H373: **Terveysvaikutukset** esim. H301 Myrkyllistä nieltynä

H400-H413: **Ympäristövaikutukset** esim. H411 Myrkyllistä vesieliöille,
pitkäaikaisia haittavaikutuksia

Turvalausekkeet (P-lausekkeet, entiset S-lausekkeet)

P101-103: **Yleiset** Esim. P102 Säilytä lasten ulottumattomissa

P201-285: **Ennaltaehkäisy** Esim. 280 Käytä suojakäsineitä

P301-391: **Pelastustoimenpiteet** Esim. P310 Ota välittömästi yhteys lääkäriin

P401-422: **Varastointi** Esim. P412 Ei saa altistaa yli 50 °C/ 122 °F lämpötiloille

P501: **Jätteiden käsittely** P501 Hävitä sisältö/pakkaus...

Merkinnät – Varoitusmerkit ja niiden käyttö

Räjähdyksvaaraa aiheuttavat

Syttyvät

Hapettavat

Syövyttävät, vakavan silmävaurion vaaraa aiheuttavat

Välittömästi myrkylliset

Paineen alaiset kaasut

Välittömästi myrkylliset, iho-, silmä- ja hengitystie-ärsytystä aiheuttavat sekä ihoherkistäjät

Elinmyrkylliset, syöpävaaralliset, perimää vaurioittavat ja lisääntymis-myrkylliset sekä hengitystieherkistäjät

Ympäristölle vaaralliset

OPAL

(10 L)

2-metoxietanol, 2-butoxietanol

Helposti syttyvä neste ja höyry. Saattaa heikentää hedelmällisyyttä tai vaurioittaa sikiötä. Haitallista nieltynä. Haitallista hengitettynä. Ärsyttää ihoa. Ärsyttää voimakkaasti silmiä.

Lue erityisohjeet ennen käyttöä. Suojaa lämmöltä/kipinöiltä/avotulelta/kuumilta pinnoilta. – Tupakointi kielletty. Vältä höyryn hengittämistä. Käytä vaadittuja henkilönsuojaimia. Ota yhteys MYRKYTYSTIETOKESKUKSEEN tai lääkäriin, jos ilmenee pahoinvointia. Hävitä sisältö/pakkaus paikallisten määräysten mukaisesti.

Mycket brandfarlig vätska och ånga. Kan skada fertiliteten eller det ofödda barnet. Skadligt vid förtäring. Skadligt vid inandning. Irriterar huden. Orsakar allvarlig ögonirritation.

Inhämta särskilda instruktioner före användning. Får inte utsättas för värme/gnistor/öppen låga/heta ytor. – Rökning förbjuden. Undvik att inandas ångor. Använd föreskriven personlig skyddsutrustning. Vid obehag, kontakta GIFTINFORMATIONSCENTRAL eller läkare. Innehållet/ behållaren lämnas till avfallshantering enligt lokala bestämmelser.

VAARA

FARA

Pakkaaminen – Keskeiset asiat

- **Vaarallisiksi luokitellut aineet ja seokset**
- **Pakkaukset**
  - eivät saa vuotaa
  - pakkausmateriaalit eivät saa reagoida sisällön kanssa
  - vaihdettavin sulkimin varustetut säiliöt voitava sulkea uudelleen säiliön vuotamatta
  - yleiseen kulutukseen tarkoitetun pakkauksen muoto tai ulkoasu ei saa olla lapsia houkutteleva tai kuluttajia harhaan johtava
  - turvasulkimet ja näkövammaisten vaaratunnukset asetuksen liitteen II mukaisesti

Pakkaaminen - Etiketöinti

- **Varoitusetiketit**

- kiinnitettävä pakkauksiin pysyvällä tavalla
- tekstien kirjasinkoko luettavaa
- etiketit luettavissa vaakatasossa
- varoitusmerkin ja sen taustan erotuttava selvästi
- varoitusmerkit, huomiosanat ja vaara- ja turvalausekkeet sijoitettava lähelle toisiaan
- lisämerkinnät täydentävät varoitusetiketin sisältöä
- varoitusetiketit aina suomen ja ruotsin kielellä

Mikä uutta CLP:ssä?

Erona väistävään lainsäädäntöön mm.

- erilaiset varoitusmerkit
- huomiosanojen ”vaara” ja ”varoitus” käyttöönotto
- H- ja P-lausekkeet (vaara- ja turvalausekkeet)
- enemmän vaaraluokkia ja –kategorioita
- osittain erilaisia luokituskriteerejä ja raja-arvoja
- erilainen lähestyminen seosten luokitukseen

KTT:ssa CLP-tiedot kohtiin 2,3 ja 16

KOHTA 2: Vaaran yksilöinti

2.1 Aineen tai seoksen luokitus

2.2 Merkinnät

2.3 Muut vaarat

**KTT EU-asetuksen
N:o 453/2010 mukaisesti**

KOHTA 3: Koostumus ja tiedot aineosista

3.1 Aineet

Pääaineosan kemiallinen yksilöinti

Epäpuhtauden, stabilisaattorin tai yksittäisen aineosan, joka itse luokitellaan ja joka vaikuttaa aineen luokitukseen, kemiallinen yksilöinti

3.2 Seokset

Ilmoitettavien aineiden tuotetunnisteet, pitoisuudet prosenttiosuutena tai prosenttivälinä, luokitukset ja rekisteröintinumero

KOHTA 16: Muut tiedot

Seosten osalta voi CLP-luokituksen antaa informatiivisesti tässä kohtaa, jos merkinnät väistyvän lainsäädännön mukaiset. Luettelo R-lausekkeista, vaaralausekkeista, S-lausekkeista ja turvalausekkeista, jos niitä ei ole kirjoitettu konaisuudessaan muualla KTT:ssä.

Ohjeita toiminnanharjoittajalle

1. Kerää ja listaa kaikkien käsiteltävien kemikaalien nimet ja tunnistenumerot
2. Tarkista löytyykö aine aineluettelosta (CLP:n liite VI tai CLP:n 1. ATP)
3. Perehdy CLP:n tuomiin muutoksiin omatoimisesti ja koulutuksissa
4. Päätä missä vaiheessa siirryt uuteen järjestelmään, huomioi toimitusketjusi aikataulut
5. Huomioi siirtymäajat aineiden ja seosten luokitukselle, merkinnöille ja pakkaamiselle

Ohjeita toiminnanharjoittajalle

6. Ilmoita uusi luokitus käyttöturvallisuustiedotteessa, uudet merkinnät etikettiin
Huom! Käyttöturvallisuustiedotteessa luokitus sekä uuden että vanhan järjestelmän mukaisesti 1.6.2015 asti.
7. Tiedota toimitusketjussa uusista luokituksista ja merkinnöistä
8. Jos olet valmistaja tai EU-alueelle maahantuoja ilmoita markkinoille saattamasi aineen luokitus ECHAlle kuukauden kuluessa markkinoille saattamisesta. Ilmoita markkinoilla ennen 1.12.2010 olevien aineiden osalta viimeistään 3.1.2011
9. Seuraa CLP:n toimeenpanon etenemistä ECHAN verkkosivuilta